

PEER GYNT

DET
NORSKE
TEATRET

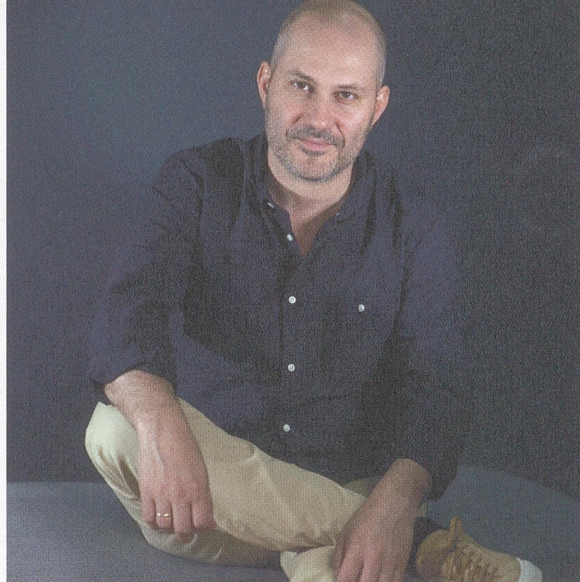
PEERS SLUTTSPEL

Det er i år 70 år sidan teatersjef Hans Jacob Nilsen revolusjonerte måten vår å sjå og lese *Peer Gynt* på. Etter mange tiår som nasjonalromantisk helt var det omsider mogleg å begynne å undersøkje heile lauken, heile personen og heile teksten. Med den mest avanserte teknikken i datida presenterte teatret ei framsyning som saumlaust gleid gjennom Ibsens fem akter, og som opna opp for heile reisa frå lys til mørke, frå liv til død. Framsyninga står igjen som ei av dei aller viktigaste i norsk teaterhistorie.

Ibsens dramatiske dikt er så rikt at kvart avsnitt nærmast rommar himmel og avgrunn. Derfor er det også spela over 10.000 gonger over heile verda, og er evig gyldig over alt. Ibsen skreiv *Peer Gynt* i ein politisk kontekst, og pennen må ha dirra mens han tok oppgjer med norskdommens mest pompøse representantar. Det er likevel den gjennomborande og intime kontakten med alt som er menneskeleg som er den djupare årsaka til at denne teksten alltid er relevant.

I kveld viser vi ei framsyning som spelar seg ut innanfor det mørke og personlege sluttspellet i diktverket. Peers siste freistnad på å sleppe unna den kvardagslege menneskelagnaden sin, støypeskeia, set fart på den nådelause framkallinga av levd liv og tapte slag.

Toralv Maurstad spela første gong i *Peer Gynt* i 1933. Sju år gammal ramla han inn i Dovre som trollunge. Far hans, Alfred, spela Peer. Sidan har han på mange måtar bore den norske *Peer Gynt*-tradisjonen på akslene sine og har briljert som Peer i alle fasar av livet. No er han 92 år og

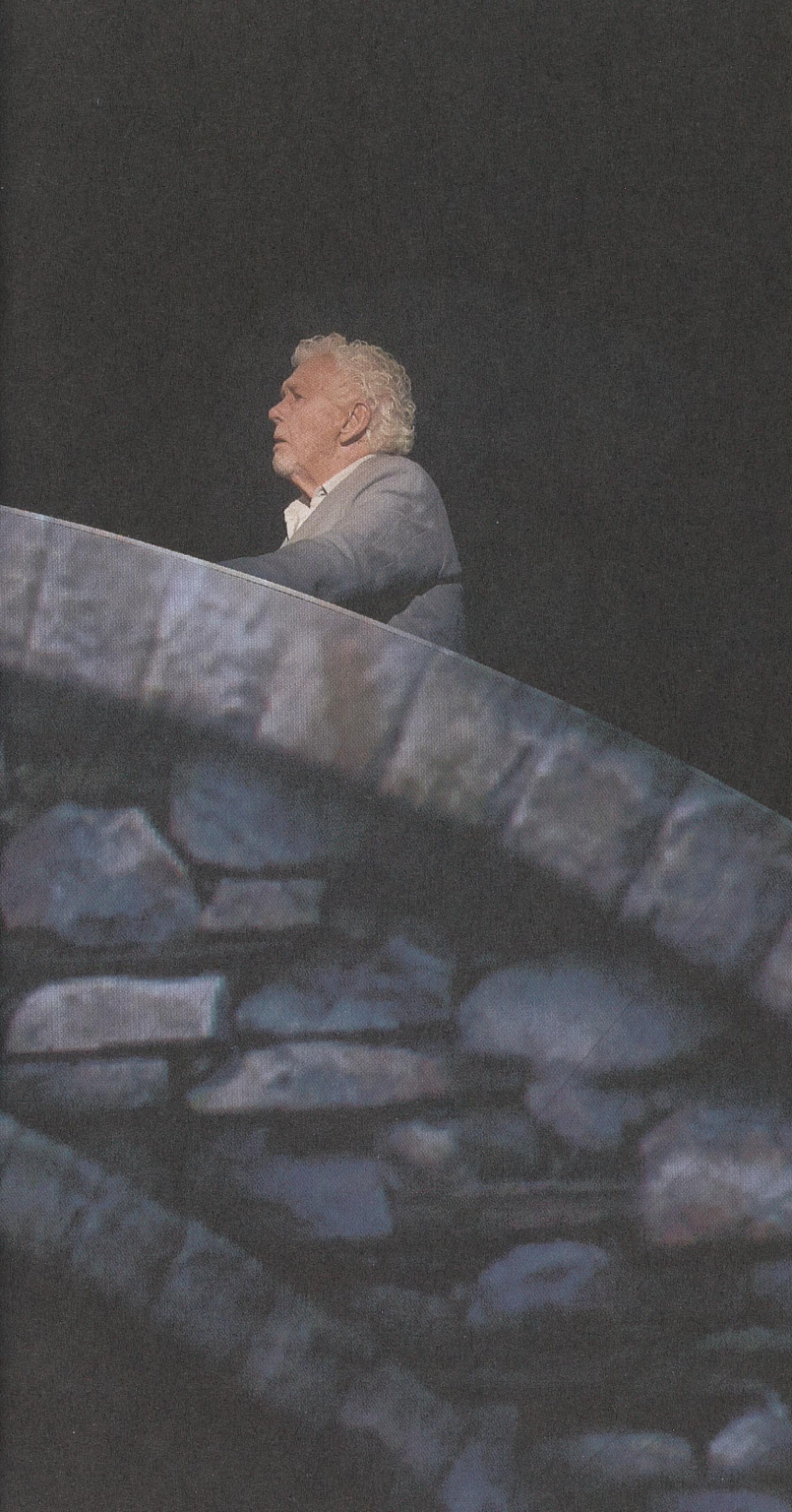

står ubønhøyrleg ved enden av ein fantastisk skodespelarkarriere og eit eventyrleg liv. Dikt og liv i mørk, lys og uunngåeleg samklang. Når Peer snakkar, kling Toralv med, og når Toralv går over scenen, er det med Peer på ryggen. Å la desse to saman trakke i gamle spor, saman leite etter det som skin, og saman «ennå ein gong sjå sola renne» er ambisjonen i denne framsyninga.

Dette teatret er ikkje arena for ein Ibsen-festival, vår norsk-danske diktarhovding har ikkje hatt eit like naturleg tilhald her som på Nationaltheatret. Men *Peer Gynt* har det. Han har vore avgjerande viktig for utviklinga av dette teatret. Framsyninga i kveld er ei forteljing om eit spektakulært, men svært attkjenneleg liv. Det er samtidig ei forteljing om ein eventyrleg og rik framsynings- og fortolkingstradisjon, og ei hyllest til fleire av dei viktigaste framsyningane ved dette teatret.

Erik Ulfsby,
Teatersjef og regissør

Toralv Maurstad

– *Peer Gynt* har betydd enormt mykje for meg.
Eg var svært ung da eg spelte rolla første gongen
– eg var den unge og far min den gamle Peer.
Eg har vakse litt, og ser ting annleis no enn før.
Eg forstår faktisk nye ting kvar dag vi jobbar på
scenen, det er så rik ein tekst.

Svein Tindberg

– *Peer Gynt* gøymer hemmelege rom.
Du låser opp ei dør, og oppdagar fem nye.
Det er rett og slett eitt av verdas beste stykke.

PEER GYNT

AV HENRIK IBSEN

TIL NYNORSK VED JON FOSSE

OMARBEIDD AV CARL MORTEN AMUNDSEN OG ERIK ULFSBY

Den gamle Peer Gynt **TORALV MAURSTAD**

Knappestøyparen **SVEIN TINDBERG**

Mor Åse **INGRID JØRGENSEN DRAGLAND**

Solveig **SARA KHORAMI**

Peer Gynt **JAN GRØNLI**

Peer Gynt **GEIR KVARME**

Peer Gynt **PAUL-OTTAR HAGA**

Peer Gynt **PÅL CHRISTIAN EGGEN**

Peer Gynt **KARL-VIDAR LENDE**

Peer Gynt **NIKLAS GUNDERSEN**

Peer Gynt **JONAS FUGLEVIK URSTAD**

Dovregubben **JUDY NYAMBURA KARANJA**

Den grønkleddede **ANETTE AMELIA HOFF LARSEN**

Begriffenfeldt **GEIR KVARME**

Presten **UNN VIBEKE HOL**

Kapteinen/Master Cotton **PAUL ÅGE JOHANNESSEN**

Fellahen **RAGNAR DYRESEN**

Peer som barn **AILO WINTHER**

Regissør **ERIK ULFSBY**

Scenograf **ARNE NØST**

Kostymedesignar **INGRID NYLANDER**

Lysdesignar **TORKEL SKJÆRVEN**

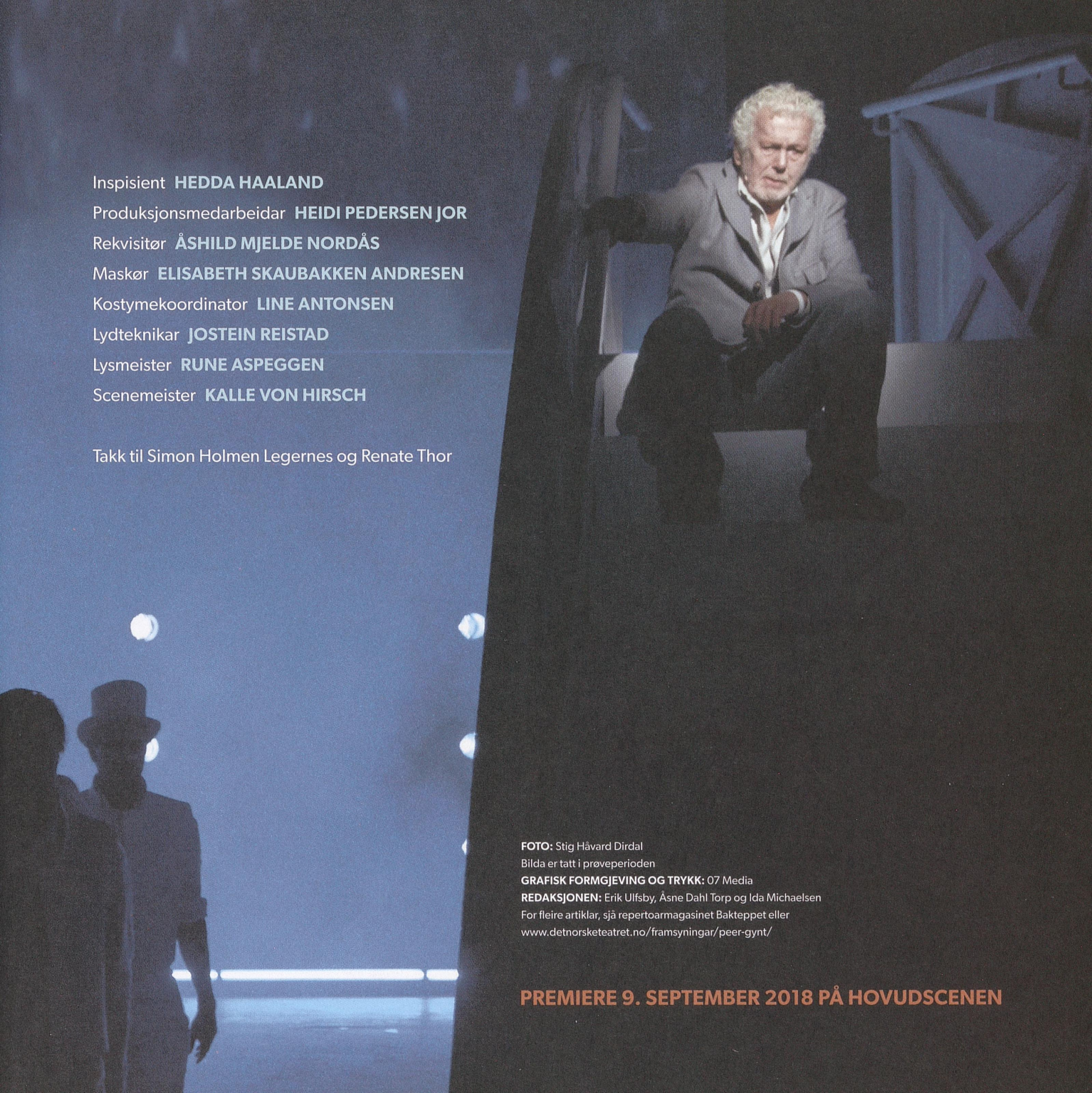
Videodesignar **REIDAR RICHARDBY**

Koreograf **BELINDA BRAZA**

Komponist **MITJA VRHOVNIK SMREKAR**

Dramaturg **CARL MORTEN AMUNDSEN**

A photograph of a man with white hair, wearing a grey suit jacket over a white shirt, sitting on a dark, curved structure that looks like a stage set. The background is dark with some blue lighting and a white structure on the right. In the bottom left corner, there are silhouettes of two people, one wearing a hat, against a blue background with circular lights.

Inspisient **HEDDA HAALAND**
Produksjonsmedarbeidar **HEIDI PEDERSEN JOR**
Rekvisitør **ÅSHILD MJELDE NORDÅS**
Maskør **ELISABETH SKAUBAKKEN ANDRESEN**
Kostymekoordinator **LINE ANTONSEN**
Lydteknikar **JUSTEIN REISTAD**
Lysmeister **RUNE ASPEGGEN**
Scenemeister **KALLE VON HIRSCH**

Takk til Simon Holmen Legernes og Renate Thor

FOTO: Stig Håvard Dirdal

Bilda er tatt i prøveperioden

GRAFISK FORMGJEVING OG TRYKK: 07 Media

REDAKSJONEN: Erik Ulfsby, Åsne Dahl Torp og Ida Michaelsen

For fleire artiklar, sjå repertoarmagasinet Bakteppet eller

www.detnorsketeatret.no/framsyningar/peer-gynt/

PREMIERE 9. SEPTEMBER 2018 PÅ HOVUDSCENEN

Jonas Fuglevik Urstad

– For meg er *Peer Gynt* ein person
eg gjerne vil spele, men det er ikkje
alt ved han eg vil vere.

JAKTA PÅ PEER

Peer Gynt er aldri den same. Spesielt ikkje etter 2. mars 1948.

Tekst Alfred Fidjestøl, Det Norske Teatrets historieskrivar

Peer Gynt er ikkje berre ein karakter og eit teaterstykke, det er også ein teatertradisjon. Det er mellom dei mest spelte teaterstykkene i verda. Det er sett opp om lag 10 000 gonger sidan urpremieren i 1876. Dei ulike framsyningane har påverka kvarandre, det har oppstått tolkingstradisjonar og historiske måtar å forstå scener og figurar. Og det har sjølvstendig oppstått brot med desse. Ein av dei viktigaste nytolkingane nokon sinne skjedde faktisk på Det Norske Teatret, då *Peer Gynt* i 1948 blei sett opp her for første gong i det teatersjef Hans Jacob Nilsen lanserte som ein *avromantisert* versjon.

Då Det Norske Teatret blei etablert i 1913 fekk det ikkje lov av Ibsens arvingar å omsetje dramatikken hans til nynorsk. Dermed kunne ikkje teateret spele han, mens Nationaltheatret spelte fleire Ibsen-framsyningar kvart år. Men i 1948 klarte dåverande teatersjef Hans Jacob Nilsen å overtale barnebarnet Tancred Ibsen om at også Det Norske Teatret måtte få prøve seg. Nilsen meinte den norske *Peer Gynt*-tradisjonen

var ei forfalsking, tradisjonen hadde gjort det til eit nasjonalromantisk underhaldande kassastykke; no lova han Tancred Ibsen å lage ei framsyning som endeleg skulle vere slik Henrik Ibsen hadde tenkt. Om han berre fekk lov. «Tenk for en interesse det ville vekke overalt,» lokka Nilsen, «dersom '*Peer Gynt*' kunne bli ført frem slik at Ibsens mening kom frem, og ikke som det nå gjøres i en delvis forvrent og forvridd skikkelse.» Tancred Ibsen ga sitt ja, så lenge teatersjef Hans Jacob Nilsen både instruerte og spelte hovudrolla sjølv.

Hans Jacob Nilsen hadde sjølv bidratt til det han no oppfatta som ein forfalska versjon av *Peer Gynt*. Nilsen hadde vore i Sverige som flyktning den siste delen av verdskrigen, og hadde mellom anna spelt *Peer Gynt* med eit omreisande turnéteater. Så lenge Noreg var i krig, hadde det vore vanskeleg å late *Peer Gynt* bli anna enn tradisjonell nasjonalromantikk, innsåg Nilsen: «Det blir sikkert en udmerket Norgesreklame, med Griegs musikk, norske drakter og landskaper o.s.v. Ironien går jo selv et norsk publikum forbi,» skreiv Nilsen til venen Nordahl Grieg den gongen. Men då krigen var over og Det Norske Teatret i 1948 hadde fått retten til å spele stykket, var tida mogen for å setje opp ein versjon der ironien skulle svi i auga.

Det Norske Teatret hadde etter krigen flytta frå Bondeungdomslagets Teatersal i Bøndernes Hus til det nyrestaurerte teaterlokalet i Stortingsgata. Her var det dreiescene og tekniske fasilitetar som gjorde det mogleg å få inn att viktige parti som nesten alltid blei droppa i tradisjonelle framsyningar, som prestens tale og guten som skjer av seg fingeren. Samvitsrøystene i siste akt, som normalt drukna i Griegs musikk, kunne endeleg kome til sin rett. «Jeg ser på en fornyelse av *Peer Gynt* som en av de viktigste oppgaver i norsk teater,» lova Nilsen på førehand.

Lyrikaren og omsetjaren Henrik Rytter tok på seg å gjendikte teksten til nynorsk. Å omsetje Ibsen i hans eige heimland var kontroversielt og skulle skape sterke reaksjonar. Som om ikkje dette var nok, fekk Hans Jacob Nilsen Harald Sæverud til å komponere ny og meir passende musikk til stykket. «Aldri har noen musikk passet dårligere til et skuespills karakter enn Griegs musikk til '*Peer Gynt*'. Det er den rene *yndighet* til skjul for den rene *ynkelighet*,» meinte Nilsen og lova ei framsyning som skulle få Grieg til å snu seg i grava og Ibsen omsider til å ligge riktig.

Første akt skulle spelast utan opphald til og med Åses død, med dreiescene som dreiar etter som «Peer vildrar rundt i draum og ørske», planla Nilsen. Seterjentene skulle ikkje vere «operasongarinner, men berre ville og mangalne jenter», Dovregubben og trolla skulle ikkje vere «julebukkar, men karikaturar av norske bønder», og Aases død skulle spelast like brutalt og usentimentalt som Ibsens tekst legg opp til og Griegs musikk alltid har spolert. Då Peer skjønner

at mora skal dø, set han seg – etter Ibsens scene-merknader – «med ryggen til mora og lyg seg sjølv burt», skriv Nilsen i regiplanen, mens Griegs musikk «så vedunderleg mjuk og vakker – vrid heile scenen rundt, så at ho ikkje kan spelast annarleis enn slik ein no gjer det». På same måten kolliderer «Solveigs sang» – frå Griegs hender eit konsertnummer for ei kraftig sopranrøyst – med den sceniske framføringa av ei 60–70 år gamal kone som tenkjer tilbake på sin ungdoms kjæraste. I Afrika-scenane skulle heller ikkje Anitra vere så ung og vakker som Griegs musikk gjer henne. I pakt med Ibsens merknader skulle ho vere ei «skitten neger- eller beduinarjente – med hengjebrost og ditto rumpe – stygg og avskremeleg». Med desse regigrepa, den nye musikken og den nye omsetjinga skulle folk «gå heim som frå andre Ibsen-stykke, og kjenne seg personleg ankлага», lova Nilsen.

Nilsen engasjerte seg i alle delar av teaterproduksjonen, han teikna jamvel skissene som kostyma skulle lagast etter. Saman med lysmeister Alf Moxness konstruerte han eit apparat som projiserte dekorasjonen frå måla glasplater på rundhorisonten frå kvar side av scenen. I trekvart år hadde Moxness arbeidd med apparatet. Problemet var å få dei to projeksjonane til å gli saumlaust saman. Eit teknologisk gjennombrot fekk Moxness klokka 02.00 om natta heime hos seg sjølv; han spratt opp av senga og projiserte ut av vindauget og bort på vegg over gata. Og desse tekniske grepa var heilt avgjerande for den ideologiske vendinga Nilsen ville få fram. Gjennom denne teknikken var mange og raske sceneskift mogleg, og dette blei hovudgrunnen til at ein no kunne ta

med mykje meir av teksten enn i dei tradisjonelle versjonane, der dekorasjonen blei bytt ut manuelt i lange pausar med mellomaktsmusikk.

Ironisk nok hadde Nationalteatret sett stykket på speleplanen like før Det Norske Teatrets premiere. Nationalteatrets store primadonna Johanne Dybwad fekk markere sine 60 år ved teateret ved å spele Mor Aase i ein nasjonalromantisk treaktsversjon av *Peer Gynt*. Det Norske Teatret var først uroleg for repertoarkollisjonen, men innsåg snart at det berre var ein fordel. No kunne folk ved sjølvsyn samanlikne dei to regikonsept, gårsdagens og framtidas, spelte side om side i Studenterlunden med få veker mellomrom.

Den 2. mars 1948 var det endeleg premiere på framsyninga til Det Norske Teatret. Aviser frå heile Skandinavia var komne for å melde stykket. «Forestillingen er ikke til at komme uden om,» skreiv Alv G. Schelderup i Berlingske Aftenavis: «Den har Betydning for al Fremtid.»

Og slik har det faktisk gått. Framsyninga er blitt ein referanse for seinare *Peer Gynt*-oppsetjingar. Då Det Norske Teatrets seinare teatersjef Tormod Skagestad skulle opne jubileumssesongen i samband med teaterets 50 årsjubileum i 1962/63-sesongen, valde han nettopp å iscenesetje *Peer Gynt* i dialog med den framsyninga Nilsen hadde laga 15 år tidlegare. I Hans Jacob Nilsens ånd skreiv han ein forklarande programartikkel der han gjorde greie for regivala. *Peer Gynt* var det stykket i norsk teaterhistorie som mest tydeleg hadde ein tradisjon, forklarte Skagestad, ein tradisjon

folk var medvitne om og som ein kvar ny instruktør måtte relatere si framsyning til. I den romantiske tradisjonen var Peer ein kreativ helt, i Nilsens versjon ein kynisk antihelt, i Skagestads versjon verken helt eller skurk, men rein inkonsekvens, han realiserer ikkje seg sjølv, slik han lenge helst vil tru; han oppløyser tvert imot sin personlegdom gjennom ustanslege kompromiss». Skagestad vende blikket mot Peers indre, han skrelte lauken, som Axel Kielland seinare skulle uttrykke det, og retta fokus mot dei psykologiske og i siste instans teologiske dimensjonane i stykket: «Peer Gynt er ikkje noko nasjonalromantisk verk, like lite som det er eit antiromantisk realistisk verk, – det er eit mysteriespel om mennesket sitt kår på jorda,» meinte Skagestad. Skagestad oppfatta alle dei siste scenane etter prestens tale som ei utlegging av Peers tankar, det er «hans eigne konkretiserte tankar og syner».

Og då Det Norske Teatret i 2005 saman med Den Nationale Scene skulle markere 100-årsjubileet for unionsoppløysinga ved å få verdas leiande teaterregissør Robert Wilson til Noreg for å lage ei framsyning, var det igjen *Peer Gynt* som skulle setjast opp. Wilson arbeidde mykje mindre ideologisk og tekstnært enn Nilsen og Skagestad. Utgangspunktet for prøvearbeidet var rommet. Og lyset. Wilson var i opposisjon til det tekstbaserte teateret, i framsyningane hans skulle alle elementa, lys, lyd, rørsle, rom og tekst, sidestillast. Like eins ønskte han at skodespelarane ikkje skulle tenkje i prøveperioden, men gjere det han sa. «Don't ask, do it!» formante han stadig skodespelarane under prøvane. «Maken til forestilling har jeg ikke opplevd

før på et norsk teater,» fastslo ein av norsk teaters mest røynde teatergjengarar, IdaLou Larsen, etter premieren. Og framsyninga blei invitert til gjestespel over heile verda. Det kom invitasjonar frå Europa, Amerika, Australia og Asia. Det var praktisk umogleg å takke ja til dei fleste, berre éin av invitasjonane ville dei nødvendig takke nei til. Invitasjonen frå Brooklyn Academy i New York – BAM – verdas fremste gjestescene. I april 2006 drog dei to teatera saman til New York, og nesten 60 år etter Hans Jacob Nilsen lukkast med å få løyve til å spele *Peer Gynt* på nynorsk, blei det same stykket spelt på nynorsk i New York.

Når Erik Ulfsby no har regi på denne versjonen av *Peer Gynt*, er han altså den tredje teatersjefen ved Det Norske Teatret som sjølv vel å iscenesetje dette stykket, medviten om korleis forgjengarane har løyst det. Og når Toralv Maurstad, som sjølv ber ein heil *Peer Gynt*-tradisjon på skuldrane sine, for første gongen skal spele dette stykket på Det Norske Teatret, teateret der begge foreldra hans arbeidde, vil sjølv sagt også alle dei tidlegare versjonane han har gjort av denne rolla klinge med. Toralv Maurstads Peer, som i denne versjonen ser tilbake på sitt liv, ser samstundes tilbake på stykkets framsyningstradisjon. Slik er det alltid med *Peer Gynt*. Samstundes blir det kvar gong skapt noko heilt nytt. Endå ein gong vil Peer forandre seg. Jakta held fram.

Judy Nyambura Karanja

– For meg handlar *Peer Gynt* om det evige spørsmålet om identitet. Eg trur ikkje det finst nokon fasit, og derfor oppdagar eg *Peer Gynt* på nytt kvar gong.

Ragnar Dyresen

– Peers sprelske liv, fantasi og draumar har alltid imponert meg.

ESTETISK FELLESSKAP

Scenograf Arne Nøst, regissør Erik Ulfsby og kostymedesignar Ingrid Nylander

Når *Peer Gynt* no er aktuell igjen, 70 år etter den første oppføringa på Det Norske Teatret, er det med eit nikk til den historiske fram-syninga frå 1948 som skulle endre *Peer Gynt*-tradisjonen for alltid.

Tekst Ida Michaelsen

Foto Stig Håvard Dirdal

– Eg vel å tru at Hans Jacob Nilsen hadde likt ambisjonen vår, seier Erik Ulfsby, som saman med ein talrik gjeng har jobba fram ein ny og ikkje-lineær versjon av stykket som mange har eit forhold til.

Nettopp fordi så mange kjenner eigarskap til stykket, fortolkingstradisjonen og helten (evt antihelten), er det ei krevjande øving å kome opp med ein ny tanke. I denne versjonen er den opphavlege kronologien i framsyninga altså endra, og fragmenta av Peers liv er lagde ut på ny. Forteljarstrukturen får stor innverknad på dei visuelle grepa som er gjort i scenerommet.

– Den gamle Peer legg ufrivillig ut på ei slags minne-reise, seier Erik Ulfsby, som har regien på framsyninga, og som er den som legg føringane for tolkinga av verket.

– I møtet med Knappestøyparen kjem tilbakeblikka på livet. Og dei kjem ukronologisk, slik minne ofte gjer, nærast som eit draumspel. Medan nokre minne er sterke, blir andre tydelegare, jo lenger ein er i situasjonen. Som i eit gammalt mørkerom blir bilda skarpere etter kvart som dei blir framkalla. Minnet kan vere falma, uklart, løgnaktig eller feiltolka. Eller det kan stå fram glasklart, fargerikt og med tydelege assosiasjonar til stemning og atmosfære. Akkurat slik livsløpet vårt tar form i hovudet vårt. Dette er livet filtrert gjennom den gamles sinn, på terskelen til noko anna, på veg over til den andre sida.

For å realisere denne ideen møttest scenograf Arne Nøst, kostymedesignar Ingrid Nylander, videodesignar Reidar Richardsen, koreograf Belinda Braza, lysdesignar Torkel Skjærvén til ei kreativ planleggingsøkt saman med regissøren og teatersjefen i arbeidsstudioet hans på hytta i Hurum. Her har mange framsyningar blitt klekte ut, for det er ikkje første gongen desse møttest i eit felles prosjekt.

– Grunnideen kom tidleg, seier scenograf Arne Nøst. – Møtet mellom den gamle Peer og Knappestøyparen resulterte i ei bru. Dei nærmar kvarandre over livets elv. Sjølve elva blir projisert i rommet, og dei fleste sceneskifta kjem til som eit resultat av endringar i lys

Scenograf Arne Nøst

og projiseringar. Vi måtte altså legge oss på det reine og klare oss med få element i rommet.

Den gamle Peers tilbakeblikk stør seg på tanken om dei blanke arka. Som Peer legg farge på. Eller slik Peer rett og slett projiserer bilda på si eiga netthinne. Eit scenerom som legg til rette for utstrekt bruk av projiseringar måtte meislast ut. Og ettersom kvitt er den beste projiseringsflata, var fargevalet gitt.

– Vi ønska oss ikkje ferdige kostyme, seier kostyme-designar Ingrid Nylander. – Da er det meste av fortolkinga gjort. I staden har vi laga kvite grunnkostyme. Dei er sydde med tanke på grunnideen og har gode flater til å projisere på. På denne måten kan vi meir antyde. På same kostyme kan vi skifte og endre plagg undervegs i same scenebilde slik at karakteren kan gli gjennom ulike stemningar. Solveig kan få bunad på seg i starten av ein scene, men han falmar og blir borte.

I 1948 var dei tekniske grepa i scenerommet heilt avgjerande for den ideologiske vendinga dåverande teatersjef og regissør Hans Jacob Nilsen ville få fram. Ikkje berre skulle Ibsen spelast på nynorsk for første gong, Nilsen hadde òg varsla ei radikal nytolking av verket, som fram til no var blitt spela som eit nasjonalromantisk drama. Han skulle avromantisere nasjonalklenodiet og slå beina under den norske *Peer Gynt*-tradisjonen. Merksemda kring denne produksjonen var formidabel. I avisspaltene, på radio, rundt middagsbord og i Kunstner- og Studentersamfundet var

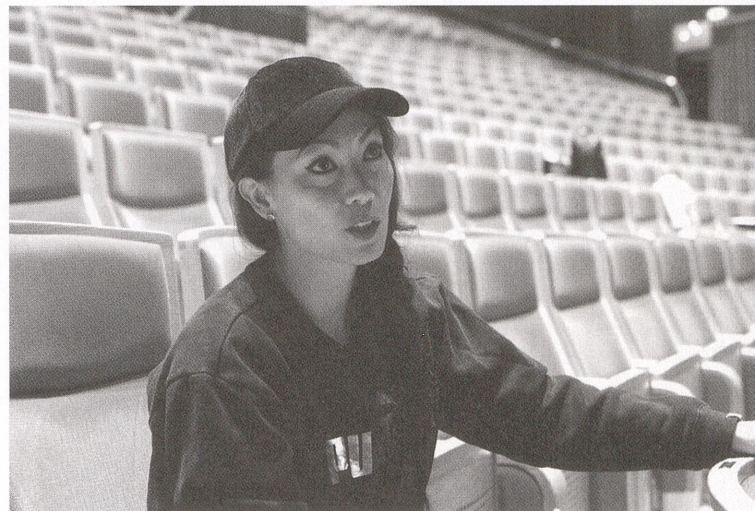
diskusjonen intens. Den store snakkisen i Kultur-Noreg var *Peer Gynt*. To veker før premieren kalla Nilsen jamvel inn til pressekonferanse for å fortelje om den banebrytande projeksjonsteknikken. Denne teknikken, som Nilsen konstruerte saman med lysmeister Alf Moxness, projiserte dekorasjonen frå måla glasplater på rundhorisonten frå sidescenane. Teknikken gjorde det mogleg å ha raske og mange sceneskift, og dermed kunne større delar av teksten framførast. Framsyninga blei ein historisk suksess. I dag er ein pressekonferanse rundt ei scenografiløysing heilt utenkeleg. Men ideen som blei presentert, er like levande 70 år seinare.

– Eg er han som blir omtalt som den digitale, eller «han på data». Det morosame er jo at dei brukte projeksjonar på nøyaktig same måte for 70 år sidan, som det eg gjer i dag, seier Reidar Richardsen, som er videodesignar for framsyninga. – Bakgrunnen for dei estetiske vala er dei same no som den gongen. Men så er det jo skiftande tendensar og trendar, som gjer at det ser annleis ut, og sjølvstundtids også at teknologien har utvikla seg. Men i botnen har eg same funksjon. Eg skal lage eit løp gjennom dramaet, syte for raske skift, og at forteljinga glir saumlaust vidare. Men det må sjølvstundtids henge saman med resten. Eg kan ikkje berre køyre på med bilde; projiseringane må få motstand i rommet. Alle sceneelementa i rommet må snakke saman, det er først da ein får ei totaloppleving.

Dette seier lysdesignar Torkel Skjærven seg samd i.

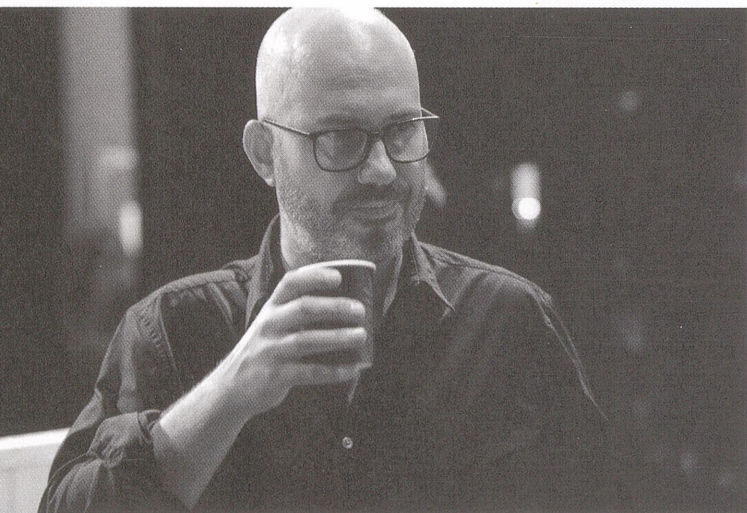
Lysdesignar Torkel Skjærven

Koreograf Belinda Braza

Videodesigner Reidar Richardsen

Regissør Erik Ulfsby

– Samarbeidet med dei andre visuelle gruppene må vere tett, seier Skjærven. – I ei framstilling der video-prosjeksjonane er så sterkt tonegivande for rommet, blir lyset ei forlenging av dei bilda vi ser. Eg tenkjer mykje på dei grafiske linjene i rommet. Å skape eit totalbilde som gir klar retning. Kor skal rommet stoppe? Kva er det som stoppar rommet? Kor skal vi sjå? Fargar, retning og intensitet er verkemiddel. Vi som skapar scenerommet, skal stå for framdrift og energi. Kvant skift må avslutte og lukke eit kapittel rytmisk, for så å opne opp og skape forventning og innsats til neste kapittel. Det er som å bla i ei bildebok. Vi ser Peers liv gjennom den eldre Peers auge. Det er derfor viktig at vi heile tida følgjer han. At vi ser og kjenner Peers oppleving når han ser tilbake på situasjonen som blir spela av dei andre skodespelarane. Til tider kan vi la han blande seg inn i massen, medan vi andre gonger syner opplevinga hans av handlinga.

Koreograf Belinda Braza har arbeidd med flyt, minne som rører seg og rom for publikums assosiasjonar. Ho er samd med Arne Nøst når han understrekar kor viktig det er at publikum diktar med.

– Eg likar å sjå at ting blir annleis, blir til noko anna, sjølv om det er dei same tinga som står der. Rommet vårt er skapt slik det er, nettopp for å setje fart i tanken. Det skal lite til før ting er endra, og publikum må dikte vidare på det rommet dei ser. Ikkje fordi det manglar noko, det som er der, skal skape assosiasjonsrom, seier Nøst.

Behovet for å revidere *Peer Gynt* er ikkje lenger der. Mange nye versjonar og fortolkingar har møtt sitt publikum etter Nilsens vågale nylesing. I likskap med Nationaltheatret, har etter kvart Det Norske Teatret fått ein *Peer Gynt*-tradisjon dei forvaltar. Om Peer i denne

versjonen er *sannare*, meir i tråd med Ibsens satire over den norske mentaliteten, eller om Peer er ein han kan like, vil ikkje Ulfsby seie noko om. Han meiner at sjølve kvaliteten ligg i det fleirtydige, og siterer dramatikaren sjølv: *Mitt kall er ei at svare*.

Kjelde: Alfred Fidjestøl, *Trass alt, Det Norske Teatret 1913–2013*, Samlaget

Jan Grønli

– Alle draumar kan ende i mareritt.

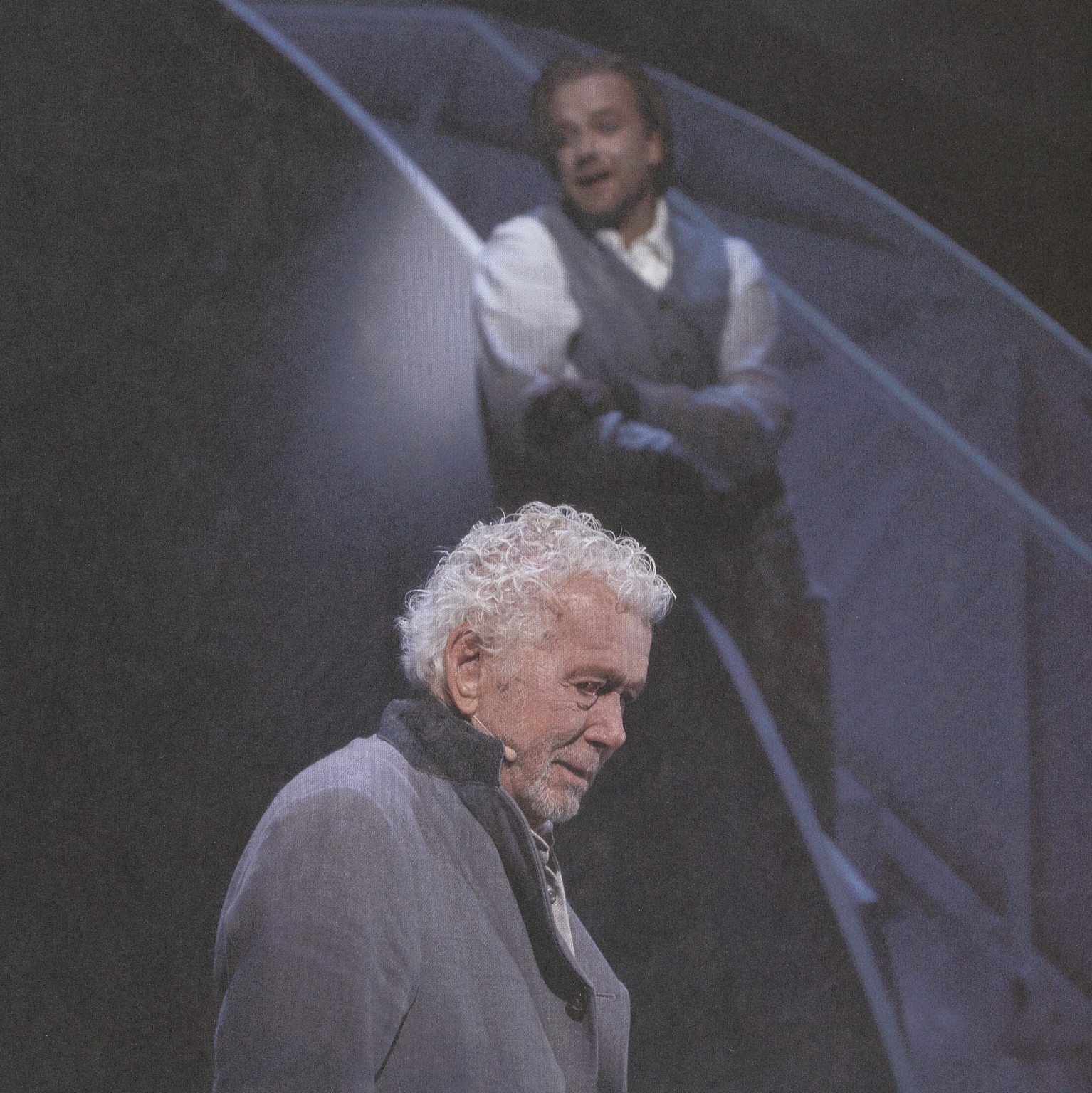

Anette Amelia Hoff Larsen

– *Peer Gynt* vekker nysgjerrigheita mi på mennesket, på sjølvet, «eg-et» og på livet.

Karl-Vidar Lende

– For meg er *Peer Gynt* ein metafor på livet. Som eg elsker og hatar.

Paul-Ottar Haga

– Eg har fått ta del i tre store *Peer Gynt*-produksjonar hittil: NRKs versjon i 1994, Robert Wilsons i 2005 og *Peer Gynt* i Giza i 2007. Det er rett og slett verdas beste teatertekst, med uendelege rom for tolkingar.

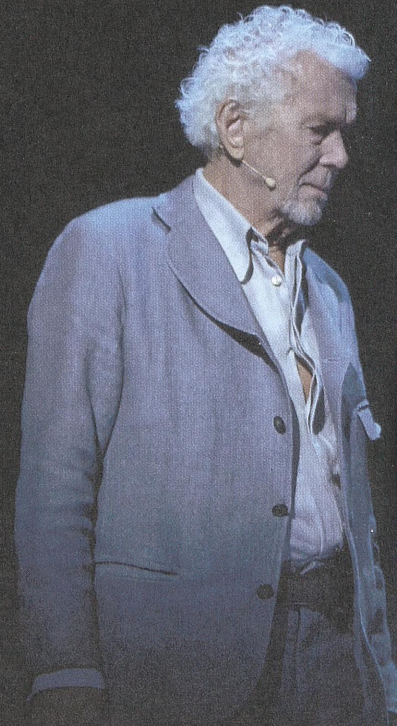

Ingrid Jørgensen Dragland

– Eg trur eg har spela alle kvinnerollene i *Peer Gynt*. No har eg kome til sjølvaste Mor Åse. Det er ho som gir Peer diktinga i gåve. Det er dette som blir hans redning og forbanning livet gjennom.

Pål Christian Eggen

– *Peer Gynt* er ei rasande åtvaring til menneska, kamuflert som teater. Vi som bur på den grønaste delen av den grønaste greina på treet, har godt av å jobbe med eller sjå dette stykket med jamne mellomrom. Eg er så heldig at eg skal få gjere nettopp det, når eg skal spele Peer på Gålå neste år.

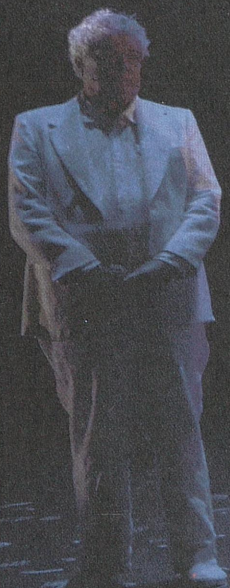

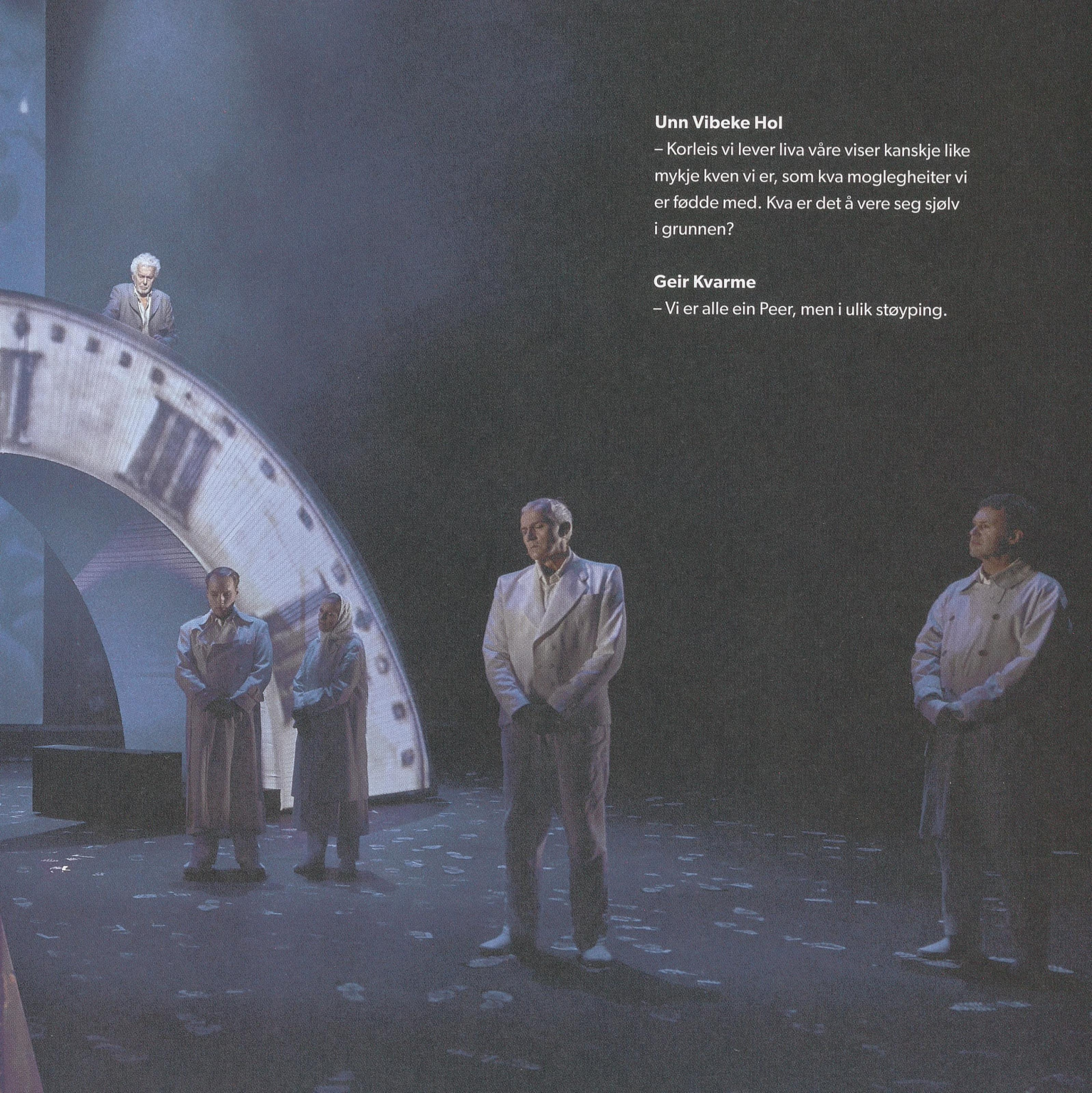
Niklas Gundersen

– Eg har vakse opp med *Peer Gynt*. Far min (Frode Rasmussen) spelte rolla for første gongen da eg var fem år. Eg såg det veldig mange gonger, og var glad for at far min ikkje var slik når han kom heim.

Paul Åge Johannessen

– Knapt nokon annan tekst viser oss så mange irrgangar i folkesjela som *Peer Gynt*.

Unn Vibeke Hol

– Korleis vi lever liva våre viser kanskje like mykje kven vi er, som kva moglegheiter vi er fødde med. Kva er det å vere seg sjølv i grunnen?

Geir Kvarme

– Vi er alle ein Peer, men i ulik støyping.

Sara Khorami

– *Peer Gynt* er alt eg elsker
og hatar ved mennesket.

Del dine opplevingar hos oss på Instagram og Twitter.

FØLG OSS

Facebook: [detnorsketeatret](#)

Twitter: [@detnorsketeatre](#)

Instagram: [#detnorsketeatret](#)

www.detnorsketeatret.no

BILLETTLUKA: 22 42 43 44

